

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت دریافت درجه دکترای دندانپزشکی

عنوان :

بررسی میزان آگاهی و عملکرد دندانپزشکان شهر اردبیل در مواجهه با بروز
آسیب های ناشی از وسایل نوک تیز

استاد راهنما :

آقای دکتر مهرداد بلوریان

استاد مشاور : خانم دکتر سعیده اصدق

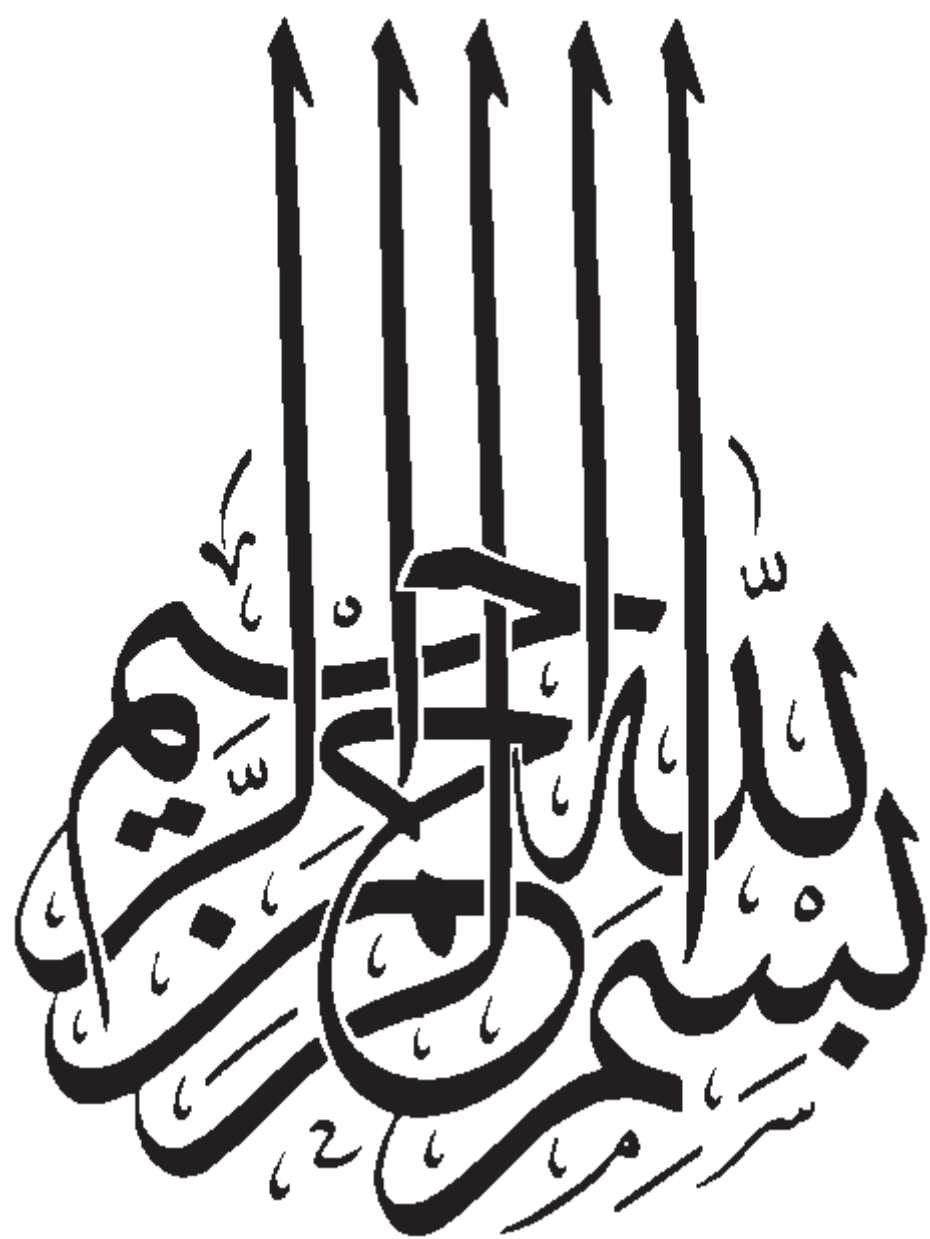
استاد مشاور آمار : آقای دکتر فیروز امانی

نگارش :

محمود مهدویان احدی

سال تحصیلی : ۹۲-۱۳۹۱

شماره پایان نامه : ۰۳

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت دریافت درجه دکترای دندانپزشکی

عنوان :

بررسی میزان آگاهی و عملکرد دندانپزشکان شهر اردبیل در مواجهه با بروز
آسیب های ناشی از وسایل نوک تیز

استاد راهنما :

آقای دکتر مهرداد بلوریان

استاد مشاور :

خانم دکتر سعیده اصدق

استاد مشاور آمار :

آقای دکتر فیروز امانی

نگارش :

محمود مهدویان احدی

خداوندا سپاست میگویم که مرا یاری نمودی این مسیر دشوار را پیمایم.

تقدیم به بزرگترین سرمایه های زندگی ام

تقدیم به پدرم

نخستین آموزگار زندگی ام اسطوره ی بزرگمردی و انسانیت

تقدیم به مادرم

زیباترین واژه ی حیات تندیس عشق و سخاوت او که آرزوی دیدن چنین روزی را داشت.

تقدیم به همسرم

که سایه مهربانیش سایه ساز زندگیم می باشد. او که اسوء صبر و تحمل بوده و مشکلات مسیر را برایم تسهیل نمود.

تقدیم به دلبندم

امید بخش جانم که آسایش او آرامش من است.

تقدیم به برادران و خواهرانم

که همواره مایه شادی و دلگرمی ام بودند و هستند و صمیمیت و یکرنگی اشان را تا انتهای آبی آسمان دوست دارم.

تقدیم به استاد گرامی ام
آقای دکتر مهرداد بلوریان
و سپاس فراوان از راهنمایی های ارزشمندشان

با تشکر فراوان از زحمات استاد ارجمندم
خانم دکتر سعیده اصدق
به جهت همکاری صمیمانه اشان

وبا تشکر از استاد گرانقدر؛
آقای دکتر فیروز امانی

تقدیم به تمام استادان گرانقدرم در دانشکده دندانپزشکی
که هر چه آموخته ام مدیون آنها هستم.

وقدر دانی از هیات محترم داوران

چکیده:

عنوان: بررسی میزان آگاهی و عملکرد دندانپزشکان شهر اردبیل در مواجهه با بروز آسیب های ناشی از وسایل نوک تیز.

مقدمه و هدف: دندانپزشکان همواره در معرض خطر مواجه شدن با بیماریهای قابل انتقال از طریق خون نظیر ایدز و هپاتیت به وسیله صدمات حرفه ای ناشی از اجسام تیز می باشند. میزان خطر به تعداد بیماران مبتلا به بیماریهای قابل انتقال از طریق خون در محل کار افراد و احتیاط هایی که پرسنل در هنگام مراقبت از این بیماران بکار می بندند بستگی دارد. این مطالعه جهت تخمین میزان بروز آسیب توسط عوامل تیز و برنده در دندانپزشکان شهر اردبیل و عوامل مرتبط با آن انجام شد.

روش کار: این مطالعه توصیفی مقطعی از نوع گذشته نگر می باشد. داده ها توسط یک پرسشنامه که توسط پژوهشگر تنظیم گردید جمع آوری شد. پرسشنامه حاوی اطلاعات دموگرافیک، وضعیت ایمنی دندانپزشک، میزان بروز آسیب توسط عوامل برنده و میزان گزارش دهی این آسیب ها و عوامل مرتبط با آنها بود. داده ها پس از جمع آوری با استفاده از روش های آمار توصیف و تحلیل در نرم افزار SPSS آنالیز شدند.

نتایج: در این مطالعه از ۹۱ دندانپزشک مورد مطالعه ۶۵/۵٪ مرد بود. میزان بروز آسیب های ناشی از وسایل نوک تیز ۷۱/۴٪ گزارش شد. شایع ترین وسیله آسیب سوزن بی حسی (۴۹/۵٪) و شایع ترین علت ایجاد آسیب عدم رعایت احتیاط های لازم (۵۱/۶٪) و شایع ترین زمان آسیب هنگام در پوش گذاری (۳۰/۸٪) بود. در این مطالعه میان متغیرهای دموگرافیک و میزان بروز آسیب رابطه آماری معنی داری یافت نشد.

نتیجه گیری: با توجه به میزان بروز بالای آسیب، آموزش های لازم به منظور حفظ سلامتی دندانپزشکان در پیشگیری از بروز آسیب و پیگیری های لازم پس از بروز آسیب ضروریست.

کلمات کلیدی: آسیب ناشی از اجسام نوک تیز، احتیاط های استاندارد، آگاهی و عملکرد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول _ کلیات

۱-۱ مقدمه	۲
۱-۲ بیان مسئله	۴۸
۱-۳ تعریف واژه ها	۵۰
۱-۴ اهداف	۵۱
۱-۵ سوالات پژوهش	۵۲

فصل دوم

بررسی متون و مقالات	۵۳

فصل سوم _ روش کار

نوع مطالعه	۶۰
جامعه ی آماری	۶۰
روش کار	۶۰
مشکلات و محدودیت ها	۶۰

فصل چهارم

نتایج و جداول	۶۱

فصل پنجم

بحث	۶۹
بحث و نتیجه گیری	۷۰
منابع	۷۳
ضمائم	۸۲

فهرست جداول

صفحه

عنوان

جدول شماره ۱:	حرارت و حداقل زمان لازم برای استریلیزاسیون	۲۹
جدول شماره ۲:	فواید و مضرات دستگاه سترون کننده و اتوکلاو	۳۰
جدول شماره ۳:	اقدامات بعد از تماس با اجسام برنده جهت کاهش انتقال ویروس هپاتیت B	۴۱
جدول شماره ۴:	پروفیلاکسی بعد از تماس جهت کاهش انتقال HIV	۴۵
جدول شماره ۵:	جنس افراد مورد مطالعه	۶۲
جدول شماره ۶:	محل کار افراد مورد مطالعه	۶۲
جدول شماره ۷:	دفعات تزریق واکسن هپاتیت B	۶۲
جدول شماره ۸:	توزیع فراوانی آسیب های ناشی از وسایل نوک تیز به تفکیک جنس	۶۳
جدول شماره ۹:	نوع اقدامات دندانپزشکان بعد از مواجهه	۶۳
جدول شماره ۱۰:	علت ایجاد آسیب در افراد مورد مطالعه	۶۴
جدول شماره ۱۱:	وسایل ایجاد کننده آسیب در افراد مورد مطالعه	۶۵
جدول شماره ۱۲:		

- ۶۵..... زمان آسیب های ناشی از وسایل نوک تیز.....
جدول شماره ۱۳:
- ۶۶..... توزیع فراوانی آسیب های ناشی از وسایل نوک تیز به تفکیک سن
جدول شماره ۱۴:
- ۶۶..... توزیع فراوانی آسیب های ناشی از وسایل نوک تیز به تفکیک محل کار.....
جدول شماره ۱۵:
- ۶۷..... توزیع فراوانی آسیب های ناشی از وسایل نوک تیز به تفکیک مدت زمان.....
جدول شماره ۱۶:
- ۶۷..... توزیع فراوانی آسیب های ناشی از وسایل نوک تیز به تفکیک سال های مورد اشتغال

فهرست اشکال

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
	شکل شماره ۱:
۲۶.....	انواع سرنگهای ایمن برای تزریق
	شکل شماره ۲:
۲۶.....	تکنیک One Hand Scoop

فصل اول

کلیات

مقدمه

بیان مسئله

تعریف واژه ها

اهداف

فرضیات

۱- مقدمه:

پرسنل بهداشتی در تمام سطوح، بطور روز افزون در خطر مواجهه با بیماران عفونی، خون، ترشحات عفونی و یا وسایل آلوده آنها هستند که از این میان HIV، HBV و HCV سه عفونت مهم با قدرت ناتوان کنندگی جدی و نهایت کشندگی همواره با بار روانی و مادی فراوان تحمیل شونده بر فرد و جامعه می باشند.^{۱-۴} درمیان پرسنل بهداشتی، دندانپزشکان (و بیماران آنها) همواره در معرض خطر بالای عفونت های منتقل شونده توسط خون (Blood Borne Infections) بعلت تماس زیاد آنها با خون و سایر مایعات بدن هستند.^{۵-۷} این انتقال می تواند بعنوان یک نتیجه مواجهه با خون آلوده، از بیمار به دندانپزشک، از دندانپزشک به بیمار و یا از بیماری به بیمار دیگر رخ دهد. این مواجهه می تواند بدنبال صدمات پوستی (بعنوان مثال فرو رفتن سر سوزن در پوست- Needle Stick و یا بریدگی ناشی از یک جسم تیز)، بعلاوه تماس بین مواد با پتانسیل عفونت مثل خون، بافتها و دیگر مایعات بدن با مخاط چشم، بینی، دهان و یا پوست غیر محافظت شده (مثلاً در بیماران مبتلا به درماتیت) اتفاق افتد. خطر انتقال بدنبال تماس شغلی با ویروسهای منتقله از طریق خون عمدتاً توسط میزان شیوع (فراوانی) بیماری در جمعیت بیماران و نوع و فراوانی تماس با خون و مایعات بدن از طریق روشهای پوستی یا مخاطی تعیین می شود. خطر عفونت، پس از تماس با ویروسهای منتقله از راه خون، تحت تاثیر عواملی چون میزان تلقیح (تیترو ویروس در منبع، مقدار مواد)، نوع تماس و حساسیت فرد تماس یافته قرار می گیرد.^۷ لذا رعایت اصول حفاظتی بطور جدی، مهمترین راه محافظت در مقابل عفونتهای اکتسابی در بیمارستان است. همچنین عملکرد به احتیاطهای ایزولاسیون از جمله شستشوی دستها نقش بسیار مهمی در کاهش احتمال بروز عفونتهای مقاوم به آنتی

بیوتیک از جمله انتروکوک مقاوم به وانکوماسین یا استافیلوکوک مقاوم به متی سیلین دارد.^{۸-۹}